

EL

EL

EL

Ελλάδα

1. Η Ελλάδα σημείωσε ισχυρή οικονομική ανάπτυξη, κατά μέσο όρο 4%, μεταξύ 2005 και 2007, και αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σαφώς υψηλότερη του μέσου όρου της ΕΕ. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανέρχεται στο 96,9% του μέσου όρου της ΕΕ. Δεδομένου ότι η δημιουργία θέσεων απασχόλησης είναι γενικά χαμηλή, το ποσοστό απασχόλησης (61%) εξακολουθεί να είναι πολύ κατώτερο από τον στόχο της Λισαβόνας, ειδικότερα για τις γυναίκες και τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας. Η ανεργία μειώνεται (8,9% το 2006), αλλά παραμένει υψηλή, ιδίως για τους νέους. Το δημοσιονομικό έλλειμμα μειώθηκε στο 2½% του ΑΕΠ το 2006, από 5,1% του ΑΕΠ που ήταν το 2005.
2. Η Ελλάδα αντιμετωπίζει ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις λόγω ανάπτυξης πέραν της δυναμικής σε συνδυασμό με δυσκαμψίες της αγοράς προϊόντων, ενώ η επιδείνωση της ανταγωνιστικής θέσης της χώρας δημιουργεί σημαντική ανισορροπία στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. Παρά την έλλειψη εργατικού δυναμικού σε ορισμένους κλάδους, η ανεργία παραμένει υψηλή, γεγονός που υποδηλώνει δυσκαμψίες της αγοράς εργασίας και ενδεχόμενες αναντιστοιχίες επαγγελματικών προσόντων. Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος, ένα αποτελεσματικότερο και διαφανέστερο φορολογικό σύστημα και η αντιμετώπιση των διοικητικών δυσλειτουργιών θα μπορούσαν να αποδεσμεύσουν πόρους προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και ενεργητικές πολιτικές στην αγορά εργασίας. Οι προσπάθειες μετατροπής της αδήλωτης εργασίας σε επίσημη απασχόληση θα βελτίωναν την ποιότητα και τη διατηρησιμότητα των δημοσίων οικονομικών και την αποτελεσματικότητα της αγοράς.

ΜΕΡΟΣ Ι: ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

3. Γενικά, από την έκθεση εφαρμογής του 2007 που υπέβαλε η Ελλάδα προκύπτει ότι σημειώθηκε σταθερή πρόοδος στην εφαρμογή του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων του 2005 (ΕΠΜ). Σε ορισμένους τομείς, ο ρυθμός προόδου φαίνεται ότι επιταχύνθηκε κάπως στη διάρκεια του προηγούμενου έτους.
4. Σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις τέσσερις ειδικές συστάσεις ανά χώρα που απηύθηνε το Συμβούλιο. Στον μακροοικονομικό τομέα υπήρξε ικανοποιητική πρόοδος ως προς τη δημοσιονομική εξυγίανση, αλλά πρέπει να γίνουν περισσότερα βήματα για να εξασφαλισθεί η μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημοσίων οικονομικών. Στον μικροοικονομικό τομέα και την απασχόληση υπήρξε εν μέρει πρόοδος. Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, τα πρώτα βήματα που έγιναν είναι ενθαρρυντικά.
5. Όσον αφορά τους άλλους τομείς στους οποίους το Συμβούλιο έκρινε ότι θα πρέπει να εστιάσει τις προσπάθειές της η Ελλάδα, καθώς και τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν κατά Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σημειώθηκε κάποια πρόοδος.
6. Η έκθεση εφαρμογής δεν αναφέρεται ειδικότερα στις συστάσεις που έγιναν προς τις χώρες της ζώνης του ευρώ, αλλά υπήρξαν σχετικές εξελίξεις. Η Ελλάδα έχει σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά τη δημοσιονομική εξυγίανση, και

λιγότερο όσον αφορά τη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων οικονομικών της. Πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα για να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στις επαγγελματικές υπηρεσίες, να ενθαρρυνθεί η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και να βελτιωθεί η ευελιξία και η ασφάλεια στην αγορά εργασίας.

7. Έχουν ενταθεί οι διαβουλεύσεις και οι προσπάθειες για τον ενστερνισμό του ΕΠΜ από τις κεντρικές και τοπικές αρχές και από τους κοινωνικούς εταίρους. Το ΕΠΜ και η έκθεση εφαρμογής του 2007 φαίνεται ότι είναι αποτέλεσμα ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ των κυβερνητικών φορέων και των κοινωνικών εταίρων. Το ελληνικό Κοινοβούλιο συμμετείχε επίσης στην προσπάθεια αυτή. Δημιουργήθηκε παρατηρητήριο της Λισαβόνας, το οποίο εκπόνησε έκθεση το 2007. Οι διασυνδέσεις της διακυβέρνησης της εφαρμογής του ΕΠΜ με τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής είναι πολύ ισχυρές. Η διάθεση πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία για στόχους σχετικούς με την ανάπτυξη και την απασχόληση υλοποιήθηκε ικανοποιητικά, δεδομένου ότι τα κεφάλαια αυτά αποτελούν κινητήρια δύναμη για σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην απασχόληση και την εκπαίδευση, για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την ανταγωνιστικότητα και την περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς και για την προστασία του περιβάλλοντος.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μακροοικονομικές πολιτικές

8. Κατά την περίοδο 2005-2007, η Ελλάδα σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την αντιμετώπιση της μακροοικονομικής πρόκλησης για δημοσιονομική εξυγίανση. Η νεοεκλεγείσα ελληνική κυβέρνηση δίνει έμφαση στη δημοσιονομική ισορροπία και τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Ωστόσο, για να εξασφαλισθεί η τελευταία, πρέπει να γίνουν περισσότερες προσπάθειες. Επιπλέον, τόσο το ποσοστό πληθωρισμού της Ελλάδας όσο και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είναι μεταξύ των υψηλότερων στη ζώνη του ευρώ.
9. Το Συμβούλιο συνέστησε στην Ελλάδα να συνεχίσει τη διαδικασία δημοσιονομικής εξυγίανσης και μείωσης του χρέους και να ορίσει ένα χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος προκειμένου να βελτιωθεί η μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Η δημοσιονομική εξυγίανση άρχισε το 2004 και έχει προχωρήσει ικανοποιητικά - η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος κατά της Ελλάδας περατώθηκε τον Ιούνιο του 2007 και το δημοσιονομικό έλλειμμα περιορίστηκε σχεδόν κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, σε 2½% του ΑΕΠ το 2006. Ωστόσο, η εφαρμογή προσωρινών μέτρων αύξησης των εσόδων και ο ανεπαρκής έλεγχος ορισμένων δημοσίων δαπανών, ιδιαίτερα των τρεχουσών πρωτογενών δαπανών, αποτελούν αδυναμίες. Σύμφωνα με την έκθεση εφαρμογής, η δημοσιονομική εξυγίανση θα συνεχιστεί και θα οδηγήσει σε ισοσκελίση του προϋπολογισμού μέχρι το 2010. Το σχέδιο προϋπολογισμού του 2008 προβλέπει δημοσιονομικό έλλειμμα 1,6% του ΑΕΠ για το 2008. Έχουν ληφθεί μέτρα για τη βελτίωση της είσπραξης των φόρων και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Ωστόσο, η πρόοδος στην εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης διατηρησιμότητας των δημόσιων οικονομικών ήταν περιορισμένη. Παρόλο που χαρακτηρίστηκαν υψηλή προτεραιότητα από την Ελλάδα, η υλοποίηση

των σχετικών μεταρρυθμίσεων έχει αναβληθεί. Η έκθεση εφαρμογής τονίζει ότι η νέα κυβέρνηση έχει τώρα την ευκαιρία να προχωρήσει σε σημαντικά βήματα· πριν από το τέλος του 2007 αναμένεται να προκύψουν τα πρώτα αποτελέσματα και οι προτάσεις από τη δημόσια διαβούλευση και τη συμβουλευτική επιτροπή που συστάθηκε για να μελετήσει το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό σύστημα. Η κυβέρνηση έχει αναγγείλει ότι η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού συστήματος θα αρχίσει μέχρι το καλοκαίρι του 2008.

10. Γενικά, η Ελλάδα υλοποίησε εν μέρει επιτυχώς τα μέτρα για την τήρηση των μακροοικονομικών δεσμεύσεων που είχαν διατυπωθεί στο ΕΠΜ της. Η δημοσιονομική εξυγίανση ήταν μεν ικανοποιητική, αλλά η Ελλάδα πρέπει να εξασφαλίσει και τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Υπήρξε συνεπώς κάποια πρόοδος όσον αφορά τη συμμόρφωση με την ειδική σύσταση περί δημοσιονομικής εξυγίανσης, μείωσης του χρέους και μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος για τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Οι πληθωριστικές πιέσεις και τα ελλείμματα των εξωτερικών συναλλαγών αποτελούν αιτία ανησυχίας.

Μικροοικονομικές πολιτικές

11. Στο ΕΠΜ 2005-2007, βασικές μικροοικονομικές προκλήσεις θεωρούνται οι ακόλουθες: ενίσχυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ανάπτυξη μιας κοινωνίας της γνώσης, περιβαλλοντική και βιώσιμη ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης. Η πρόοδος στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων ήταν μέτρια.
12. Ο τομέας της ενέργειας σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο. Το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο και η υποδομή βελτιώνεται. Ωστόσο, η κατεστημένη επιχείρηση ηλεκτρικής ενέργειας κατέχει ισχυρή θέση στην αγορά. Η ενσωμάτωση του ρυθμιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες ολοκληρώθηκε και ο ανταγωνισμός στη σταθερή τηλεφωνία ενισχύθηκε. Ο ανταγωνισμός και η μείωση των τιμών είχαν ως αποτέλεσμα να "απογειωθεί" το ποσοστό της ευρυζωνικής διείσδυσης, χάρις και στις κυβερνητικές πρωτοβουλίες για την ψηφιακή στρατηγική. Η αρχή ανταγωνισμού ενισχύθηκε και σημειώθηκε πρόοδος στις ιδιωτικοποιήσεις. Πάντως, η εφαρμογή της οδηγίας για τις υπηρεσίες είναι βραδεία και οι κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με τις επαγγελματικές υπηρεσίες παραμένουν μεταξύ των πλέον περιοριστικών στην ΕΕ. Ορισμένα σημαντικά μέτρα έχουν καθυστερήσει, μεταξύ των οποίων ο εθνικός χωροταξικός σχεδιασμός.
13. Σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά τη θέσπιση κανονιστικού πλαισίου για το περιβάλλον και την αειφόρο χρήση των πόρων· ωστόσο, απαιτείται υποδομή και επιβολή ενός συστήματος για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων, την επεξεργασία των λυμάτων και την προστασία της βιοποικιλότητας. Ισχυρά ιδιωτικά συμφέροντα ανταποκρίνονται στο ευνοϊκότερο πλαίσιο και αναπτύσσουν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι εκπομπές που προκαλούν κλιματικές αλλαγές είχαν ήδη υπερβεί τον στόχο του Κιότο το 2005, και αυξάνονται με ταχύτητα. Η Ελλάδα πρέπει να λάβει πρόσθετα μέτρα για να επιτύχει τον στόχο του Κιότο.
14. Το Συμβούλιο συνέστησε στην Ελλάδα να εκσυγχρονίσει τη δημόσια διοίκησή της δημιουργώντας ένα αποτελεσματικό κανονιστικό, ελεγκτικό και εκτελεστικό πλαίσιο

και εξασφαλίζοντας αποτελεσματική χρήση των διαρθρωτικών ταμείων. Έχει δημιουργηθεί τώρα ένα ειδικό επιχειρησιακό πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από τα διαρθρωτικά ταμεία και θα συνδράμει την Ελλάδα σ' αυτή την προσπάθεια. Το νομοθετικό έργο βελτιώνεται με τη σταδιακή καθιέρωση της εκτίμησης επιπτώσεων, την κωδικοποίηση και την απλούστευση της νομοθεσίας, καθώς και με μέτρα για τον περιορισμό του διοικητικού φόρτου, για τον οποίο έχει τεθεί στόχος μείωσης κατά 25% μέχρι το 2013. Η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης έχει προχωρήσει, υποστηριζόμενη και από μια ολοκληρωμένη ψηφιακή στρατηγική.

15. Το Συμβούλιο υπογράμμισε επίσης την ανάγκη να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην έρευνα και ανάπτυξη (E&A), στην ενσωμάτωση της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά και στην προσπάθεια επίτευξης των στόχων πολιτικής για τις ΜΜΕ που έθεσε το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2006. Τα μέτρα για την προώθηση της E&A και της καινοτομίας εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από τη χρηματοδότηση των διαρθρωτικών ταμείων κατά την περίοδο 2007-2013. Η έμφαση στους πόλους καινοτομίας είναι ελπιδοφόρα· ωστόσο, και παρά ορισμένα ενθαρρυντικά σημεία, η κυριαρχία των οικογενειακών ΜΜΕ και ο προσανατολισμός της οικονομίας στις υπηρεσίες δεν ευνοούν την ταχεία αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε E&A. Ο στόχος για διάθεση του 1,5% του ΑΕΠ σε δαπάνες E&A μετατέθηκε από το 2010 στο 2015. Υποβλήθηκε στο Κοινοβούλιο νομοσχέδιο για τη βελτίωση της διακυβέρνησης της E&A, αλλά δεν έχει ακόμη ψηφιστεί. Η εφαρμογή της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά έχει βελτιωθεί σημαντικά, αλλά το έλλειμμα ενσωμάτωσης της κοινοτικής νομοθεσίας παραμένει υψηλό. Έγιναν ορισμένες μεταρρυθμίσεις στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, αλλά παραμένουν πολλά προβλήματα, τα οποία εμποδίζουν την εφαρμογή των σχεδίων που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία.
16. Η Ελλάδα δεν έχει ανταποκρίθηκε πλήρως στην προτεραιότητα που έθεσε το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2006 για βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Βασικά μέτρα (π.χ. δημιουργία γενικού εμπορικού μητρώου) δεν έχουν ολοκληρωθεί, και ο μέσος χρόνος που απαιτείται για τη σύσταση επιχειρήσεων υπολογίζεται σε ένα μήνα περίπου. Ωστόσο, σε ορισμένους κλάδους, η διαδικασία σύστασης επιχειρήσεων και η αδειοδότηση έχουν απλουστευθεί και έχει εγκριθεί ένας νέος Πτωχευτικός Κώδικας, καθώς και μια αναθεώρηση της εμπορικής νομοθεσίας. Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση έχει βελτιωθεί.
17. Η Ελλάδα έχει σημειώσει μερική επιτυχία όσον αφορά την εφαρμογή μέτρων για την τήρηση των μικροοικονομικών δεσμεύσεων που διατυπώνονται στο ΕΠΜ της. Η ανταπόκρισή της στην ειδική σύσταση για εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης βρίσκεται σε προπαρασκευαστικό στάδιο. Περιορισμένη είναι και η πρόοδος όσον αφορά την προώθηση της E&A, τη βελτίωση της ενσωμάτωσης της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά και την επίτευξη των στόχων πολιτικής για τις ΜΜΕ που έθεσε το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2006, αναδεικνύοντας έτσι την ανάγκη να επιταχυνθεί η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων. Επιπλέον, απαιτείται η λήψη πρόσθετων μέτρων για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στις επαγγελματικές υπηρεσίες, για την προστασία του περιβάλλοντος και για τον περιορισμό των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Πολιτικές στον τομέα της απασχόλησης

18. Οι καλές μακροοικονομικές επιδόσεις συνέβαλαν στην αύξηση του ποσοστού απασχόλησης από 59,4% το 2004, σε 61% το 2006. Παρόλα αυτά, η απασχόληση βρίσκεται πολύ κάτω από τους σχετικούς στόχους της ΕΕ. Η ανεργία, παρόλο που μειώνεται, πλήττει δυσανάλογα τους νέους και τις γυναίκες. Αναφέρονται πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας, τη βελτίωση των δεξιοτήτων και την προώθηση της απασχόλησης, αλλά η πρόοδος είναι μέτρια.
19. Το Συμβούλιο συνέστησε στην Ελλάδα να εντείνει τη λήψη ενεργητικών μέτρων στην αγορά εργασίας, να καταπολεμήσει την αδήλωτη εργασία και να επιταχύνει τις μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση. Οι ενεργητικές πολιτικές που ασκούνται σήμερα στον τομέα της εργασίας εστιάζονται σε ειδικές ομάδες-στόχους και ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, αλλά χρειάζονται προσπάθειες για να βελτιωθεί η ποιότητα και η κάλυψη και να μετατραπούν οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης σε υψηλής ποιότητας κέντρα παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών (one-stop shop) για την προώθηση της απασχόλησης. Έχει συσταθεί ένα "Ειδικό Ταμείο Αλληλεγγύης" για την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων, αλλά απαιτείται πιο ολοκληρωμένη δράση, ιδίως μέτρα που ευνοούν τη μεγαλύτερη παραμονή των τελευταίων στην αγορά εργασίας. Σχεδιάζεται η λήψη διαφόρων μέτρων για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, όπως ενίσχυση των ελέγχων της εργασίας και δημιουργία μιας εθνικής επιτροπής κατά της φοροαποφυγής. Πάντως, το μέγεθος του προβλήματος απαιτεί καλύτερο συντονισμό των μέτρων. Οι χαμηλόμισθοι εργαζόμενοι φαίνεται να φορολογούνται με συντελεστή χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αλλά ο προσαρμοσμένος πραγματικός φορολογικός συντελεστής των μισθωτών είναι υψηλότερος από τον μέσο όρο. Στόχος της φορολογικής πολιτικής είναι να γίνει πιο ευνοϊκή για την απασχόληση: μια δέσμη φορολογικών μεταρρυθμίσεων που ανακοινώθηκε πρόσφατα αναμένεται να μειώσει τη φορολογική επιβάρυνση των μεσαίων εισοδημάτων. Ωστόσο, το μερίδιο του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας που αφορά την κοινωνική ασφάλιση παραμένει μεγάλο. Η προστασία της απασχόλησης είναι υψηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ, ιδίως για τους έκτακτους εργαζόμενους. Η έκθεση εφαρμογής αναφέρει τη σύσταση επιτροπής που θα μελετήσει την εργασιακή νομοθεσία και θα υποβάλει προτάσεις ώστε να γίνει πιο ευπροσάρμοστη.
20. Η Ελλάδα έχει θέσει ως στόχο τη διάθεση του 5% του ΑΕΠ στην εκπαίδευση μέχρι το 2008, αλλά δεν είναι σαφές αν υπάρχει αύξηση των δαπανών για την παιδεία. Στόχοι της ακολουθούμενης πολιτικής είναι η εισαγωγή των ΤΠΕ στα σχολεία, ο εκσυγχρονισμός των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης. Το ποσοστό των μαθητών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο είναι κάπως υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Υπήρξε πρόοδος όσον αφορά την θέσπιση νομοθεσίας για την ανώτατη εκπαίδευση. Σχετικά με τη δια βίου μάθηση, έχει τεθεί ως στόχος να φθάσει το 6% η συμμετοχή ενηλίκων μέχρι το 2015 και θα δημιουργηθεί ειδικός οργανισμός για την προώθηση της συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης στις επιχειρήσεις. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, οι πολιτικές που χαράχθηκαν είναι ικανοποιητικές, αλλά τώρα πρέπει και να τεθούν σε εφαρμογή.
21. Το Συμβούλιο υπογράμμισε επίσης την ανάγκη να εφαρμόζονται πολιτικές που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και να εφαρμοσθεί μια συνεκτική στρατηγική για την παράταση του ενεργού επαγγελματικού βίου. Η

Ελλάδα έλαβε μέτρα για την προώθηση της απασχόλησης των γυναικών και για την εναρμόνιση της επαγγελματικής και της οικογενειακής τους ζωής, ιδίως με τη στοχευμένη εκπαίδευση και την παροχή συμβουλών. Παρόλα αυτά, η κατάσταση για τις νέες και τις μεγαλύτερης ηλικίας γυναίκες εξακολουθεί να είναι δύσκολη, πράγμα που υποδηλώνει ότι απαιτείται ενδεχομένως μεγαλύτερη στήριξη αυτών των ομάδων, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι διαφορές μεταξύ των φύλων όσον αφορά την απασχόληση και την ανεργία παραμένουν σημαντικές. Απαιτούνται επίσης περαιτέρω προσπάθειες για τη χάραξη πολιτικών που θα συμβάλουν ώστε να παραμείνουν περισσότερο στην αγορά εργασίας οι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι.

22. Η καθιέρωση "ευελιξίας με ασφάλεια" (flexicurity), που έχει μόλις αρχίσει να αντιμετωπίζεται κατά τρόπο ολοκληρωμένο, αντιπροσωπεύει σημαντική πρόκληση για την Ελλάδα. Η κυβέρνηση έχει αρχίσει ένα ευρύτερο διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, που προσεγγίζουν το θέμα αυτό με προσοχή. Οι δαπάνες για τις ενεργητικές πολιτικές στην αγορά εργασίας είναι χαμηλές και μειώνονται. Στο πλαίσιο αυτό, οι ελληνικές αρχές έχουν θέσει ως στόχο για τις εν λόγω δαπάνες το 0,5% του ΑΕΠ για το 2015, και δίνεται τώρα προσοχή στη βελτίωση της αντιστοίχισης της προσφοράς εργατικού δυναμικού με τη ζήτηση. Η μερική απασχόληση παραμένει περιορισμένη, παρά τα πρόσφατα μέτρα για την προώθησή της σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Το ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων στη δια βίου μάθηση είναι εξαιρετικά χαμηλό. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, έχουν ληφθεί τα πρώτα μέτρα για την εφαρμογή ενός νόμου που συνδέει την εκπαίδευση και την κατάρτιση με την απασχόληση. Ωστόσο, η μέχρι σήμερα πρόοδος φαίνεται περιορισμένη, και θα πρέπει να επιταχυνθεί η εφαρμογή. Η μεταρρύθμιση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης για την αντιμετώπιση των υπαρχουσών αδυναμιών αποτελεί αντικείμενο δημόσιων συζητήσεων.
23. Γενικότερα, η Ελλάδα εφαρμόσε εν μέρει επιτυχώς μέτρα όσον αφορά την πολιτική απασχόλησης για την τήρηση των δεσμεύσεων που διατυπώνονται στο ΕΠΜ της και των ειδικών συστάσεων ανά χώρα, καθώς και σχετικά με τα σημεία που απαιτούν προσοχή.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

24. Με βάση την ελληνική έκθεση εφαρμογής για το 2007 και την αξιολόγηση από την Επιτροπή, της προόδου στην εφαρμογή των βασικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, και σύμφωνα με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα.
25. Η Ελλάδα σημείωσε σταθερή πρόοδο στην εφαρμογή του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων κατά την περίοδο 2005-2007· υπήρξε κάποια πρόοδος στην τήρηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στο Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006 για τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας.
26. Από την έκθεση εφαρμογής προκύπτει ότι υπήρξε κάποια ανταπόκριση στις συστάσεις που είχε απευθύνει το Συμβούλιο. Λήφθηκαν επίσης κάποια μέτρα και στους άλλους τομείς οι οποίοι, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου,

απαιτούν προσοχή. Η έκθεση εφαρμογής, ωστόσο, δεν αναφέρεται ειδικότερα στις συστάσεις που διατυπώθηκαν για τις χώρες της ζώνης του ευρώ.

27. Μεταξύ των θετικών στοιχείων που προκύπτουν από την ελληνική έκθεση εφαρμογής για το 2007 είναι: η ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά τη δημοσιονομική εξυγίανση, την προώθηση της απασχόλησης των γυναικών, την εφαρμογή της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Υπάρχουν ελπιδοφόρα σημεία προόδου στον καθορισμό χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού συστήματος με σκοπό τη βελτίωση της μακροπρόθεσμης διατηρησιμότητας των δημοσίων οικονομικών.
28. Μεταξύ των τομέων του ελληνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνουν προκλήσεις υψίστης προτεραιότητας είναι: η μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημοσίων οικονομικών, η εφαρμογή του προγράμματος μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση, η παγίωση ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας, η αντιμετώπιση της υψηλής ανεργίας των νέων και της αδήλωτης εργασίας και η επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση. Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται στην Ελλάδα:
- να συνεχίσει τη διαδικασία δημοσιονομικής εξυγίανσης και μείωσης του χρέους της και να προβεί σύντομα στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού συστήματος, προκειμένου να βελτιώσει τη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημοσίων οικονομικών της·
  - να υλοποιήσει τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησής της, με τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού κανονιστικού, ελεγκτικού και κατασταλτικού πλαισίου, με τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής της όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους και με αποτελεσματική χρήση των διαρθρωτικών ταμείων·
  - στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης της "ευελιξίας με ασφάλεια" (flexicurity), να εκσυγχρονίσει την προστασία της απασχόλησης, ιδίως τη σχετική νομοθεσία, να περιορίσει τη φορολογική επιβάρυνση της εργασίας, να εντείνει τις ενεργητικές πολιτικές της στην αγορά εργασίας και να μετατρέψει την αδήλωτη εργασία σε επίσημη απασχόληση·
  - να επιταχύνει την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητά τους και η ανταπόκρισή τους στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, να αυξηθεί η συμμετοχή σ' αυτές και να διευκολυνθεί η ομαλή μετάβαση στον επαγγελματικό βίο, ιδίως για τους νέους.
29. Επιπλέον, η Ελλάδα θα πρέπει καθ' όλη την περίοδο του εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων να εστιάσει τις προσπάθειές της στις ακόλουθες προκλήσεις: συγκράτηση των πληθωριστικών πιέσεων και του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών· επιτάχυνση των προσπαθειών για χάραξη στρατηγικής έρευνας και ανάπτυξης και αύξηση των επενδύσεων στην E&A· περαιτέρω βελτίωση της ενσωμάτωσης της νομοθεσίας για την εσωτερική αγορά· επιτάχυνση της πορείας προς την επίτευξη των στόχων της πολιτικής για τις ΜΜΕ που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2006· ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών· προστασία του περιβάλλοντος με προτεραιότητα την αποτελεσματική διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων και τον περιορισμό

των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου· ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας· μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης και χάραξη μιας συνεκτικής στρατηγικής για την παράταση του ενεργού επαγγελματικού βίου.

ΜΕΡΟΣ IV: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ

	GR					Εθνικός στόχος 2010	EE27			Στόχος της ΕΕ 2010
	2000	2003	2004	2005	2006		2000	2005	2006	
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε ΜΑΔ απασχολούμενο	84.4	92.4	93.4	95.4	96.9f		100.0	100.0	100.0	
	105.8e	114.6e	112.8e	114.9e	116.9f		100.0	100.0	100.0	
Ποσοστό απασχόλησης						64.1	62.2	63.4p	64.4p	70.0
Σύνολο	56.5	58.7	59.4	60.1	61.0					
Γυναίκες	41.7	44.3	45.2	46.1	47.4		53.7	56.2p	57.2p	
Ανδρες	71.5	73.4	73.7	74.2	74.6		70.8	70.8p	71.6p	
μεγαλύτερης ηλικίας										
Σύνολο	39.0	41.3	39.4	41.6	42.3		36.9	42.3p	43.5p	
Γυναίκες	24.3	25.5	24.0	25.8	26.6		27.4	33.5p	34.8p	
Ανδρες	55.2	58.7	56.4	58.8	59.2		47.1	51.5p	52.6p	
Ακαθάριστες εγχώριες δαπάνες για Ε&Α		0.58	0.55p	0.58	0.57	1.5	1.86e	1.84e	1.84e	3.0
Επίπεδο εκπαίδευσης των νέων										
Σύνολο	79.2	81.7	83.0	84.1	81.0p		76.6	77.4	77.8	
Γυναίκες	84.6	86.8	86.8	88.5	86.6p		79.3	80.1	80.7	
Ανδρες	73.6	76.6	79.2	79.7	75.5p		73.8	74.7	74.8	
Συγκριτικά επίπεδα τιμών										
Επιχειρηματικές επενδύσεις	84.8	85.9	87.3	88.3	89.2		100.0	100.0	100.0	
παροχές	17.4	19.3	19.2	18.6	20.3f		18.4	17.8	18.2	
Σύνολο	20.0	21.0b	20.0	20.0	:		:	16.0e	:	
Γυναίκες	20.0	21.0b	21.0	21.0	:		:	17.0e	:	
Ανδρες	19.0	20.0b	19.0	18.0	:		:	15.0e	:	
απασχόλησης										
Σύνολο	5.1	3.2	4.1	4.3	3.7		13.0	11.9	11.4	
Γυναίκες	9.0	6.5	8.3	8.4	7.7		20.0	16.8	16.2	
Ανδρες	3.3	2.1	2.5	2.9	2.6		9.6	9.7	9.3	
Ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας										
Σύνολο	6.1	5.3	5.6	5.1	4.8		4.0	4.1p	3.7p	
Γυναίκες	10.1	8.9	9.4	8.9	8.0		4.6	4.5p	4.0p	
Ανδρες	3.5	3.0	3.0	2.6	2.6		3.5	3.8p	3.5p	
Συνολικές εκπομπές αερίων που συντελούν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου	118.6	123.6	123.9	125.4	:		90.7	92.1	:	
Ενεργειακή ένταση της οικονομίας	263.6	247.8	240.6	236.5	:		213.1	208.1	:	
ΑΕΠ	:	108.0e	:	120.8	167.1		99.1e	105.4e	106.7e	

ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ-27

